
Sabadell: l'Ajuntament democràtic i l'educació

Albert Marlet Canet

En aquest escrit es planteja el nou paper que agafen els ajuntaments democràtics en l'àmbit educatiu i que aporta un fort impuls a l'educació de diferents municipis de Catalunya, capdavanters en les línies més innovadores. A Sabadell serà l'IME l'encarregat de dissenyar i gestionar aquestes activitats.

L'antecedent immediat va ser el Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica. I aquest també va tenir uns precursors en entitats que no formaven part de cap administració, sinó de la societat civil, en el període franquista.

Se segueix l'evolució dels fets i les ideologies que ho expliquen, com també les necessitats socials. S'ha de contextualitzar en l'evolució històrica que es va produir en el conjunt de l'Estat i, més concretament, a Catalunya i a Sabadell.

En aquest escrit he volgut plantejar uns breus apunts del nou paper que agafen els ajuntaments democràtics en l'àmbit educatiu, especialment les línies més innovadores, que a Sabadell estaran representades per l'IME i per institucions semblats a altres poblacions.

Per això cal seguir l'evolució dels fets i les ideologies que ho expliquin, com també les necessitats. L'antecedent immediat va ser el Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica. I aquest també va tenir uns precursors dins entitats que no formaven part de cap administració, sinó de la societat civil.

Naturalment, tot això cal contextualitzar-ho en l'evolució històrica que es va produir en el conjunt de l'Estat i, més concretament, a Catalunya.

Antecedents del període democràtic

Als anys setanta, amb el període democràtic, es produeix un canvi social i polític radical. De fet, ja es va iniciar de manera evident durant els darrers anys del franquisme.

L'interessant llibre de J. GAY, A. PASCUAL, R. QUITLLET¹ marca quatre períodes en el franquisme, referits a l'aparell educatiu de l'Estat:

- Guerra i primera dècada: la preocupació és la consolidació del nou Estat.
- 1950-56: liberalització, industrialització i crisi: reforma de l'aparell educatiu. Impuls de la industrialització, mecanització de les indústries i consegüent especialització.
- 1956-64: estabilització i reactivació. Inici de la tecnocràcia. Necessitat d'una major formació posada de manifest des del sistema productiu.
- 1964-72: la planificació del desenvolupament.

Aquesta darrera etapa serà la que entroncarà amb la situació del període democràtic. El 1969 el govern es planteja una reforma educativa i elabora el *Libro blanco. Bases para una política educativa*, que servirà per elaborar la *Ley General de Educación* el 1970. Una nova reforma es va plantejar vint anys després amb el

*Libro Blanco para la Reforma del Sistema Educativo*² que va donar lloc a la *Ley orgánica reguladora del derecho a la educación* i va establir un marc normatiu amb els valors democràtics.

L'educació a Sabadell als anys setanta Escolarització i centres docents

A la dècada dels setanta hi ha una forta pressió demogràfica a les ciutats que obliga a endegar un pla d'urgència per construir els centres educatius necessaris per atendre les necessitats d'escolarització, incrementades per una major exigència de la *Ley General de Educación* de l'any 1970 —la qual perllonga el període d'escolarització fins als 14 anys— i també per l'augment de població, marcat pel model de desenvolupament econòmic que ja havia abandonat la política de promoció dels "*polos de desarrollo*" a favor de les zones industrials ja existents.

Els edificis escolars que es van construir pensant que eren per a una durada de relativament pocs anys, per resoldre una situació conjuntural, encara existien ara i això ha fet necessària una gran despesa, en part ja realitzada, perquè estiguin en les condicions requerides per un centre educatiu. Aquesta situació general també va ser la de Sabadell.

Malgrat l'esmentat pla de construcció urgent de centres educatius, els governs municipals sorgits de les eleccions de l'any 1979 es van trobar, d'una banda, amb una gran necessitat d'escolaritzar els nens i nenes i, d'una altra, amb pocs llocs de l'escola pública disponibles. Això va obligar a prioritzar l'escolarització respecte a altres qüestions educatives també pendents i que es desenvoluparan durant els anys següents.

Hi ha una gran diversitat de centres a Catalunya, i també a Sabadell, a partir de la progressiva diferenciació de centres. Es creen escoles no vinculades als ordes religiosos, que tenen molt en compte els mètodes pedagògics i que comparteixen una forta col·laboració entre pares i mestres. També sorgeix un moviment de renovació pedagògica que entronca amb el passat anterior al període de la dictadura. Aquesta situació comença a finals dels anys cinquanta i va agafant força progressivament. El moviment de renovació pedagògica, que s'anirà enfortint al

1 J. GAY, A. PASCUAL, R. QUITLLET, *Sociedad catalana y reforma escolar. La continuidad de una institución*. Barcelona: Laia, 1975.

2 *Libro Blanco para la Reforma del Sistema Educativo*, Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 1989.



SEGONA ESCOLA D'ESTIU DE SABADELL 1.975

Per a ensenyants i per a professionals de l'ensenyament. Del 16 al 30 de setembre

SECCIO CULTURAL PEDAGOGICA, DE LA COOPERATIVA LA SABADELLENCA
I COL·LEGI DE DOCTORS I LLICENCIATS (Delegació Sabadell)



Figura 1. Cartell de la 2a Escola d'Estiu de Sabadell, 1975. (AHS).

llarg dels anys seixanta i setanta, abraçarà escoles i associacions de mestres.

A Sabadell trobarem centres públics i escoles privades molt diversificades: centres religiosos, acadèmies, centres vinculats als nous moviments de renovació pedagògica, i altres que, tot i no estar vinculats a una coordinació més estructurada entre centres i ser petits, com l'escola La Salut, tenien també la preocupació pedagògica de manera prioritària i es preocupaven de la formació del professorat, anant fins i tot a cursos, per exemple, a Suïssa.

Això ens ha de fer pensar que l'existència de Rosa Sensat i la coordinació dels centres vinculats a l'Associació es va donar perquè el moment històric comportava unes necessitats generals que condicionaven el sorgiment d'aquests moviments socials, emmarcats per d'altres més enllà de l'àmbit educatiu.

Professorat

Les condicions dels professors no eren gaire bones.³ Sous baixos i situacions sovint anòmales, treballar sense contracte laboral, en un context de prohibició dels sindicats que no fos el vertical, comporten necessitats d'organització adequades.

A Sabadell, per una banda, es donava l'estratègia dels sindicats de classe de penetrar dins l'organització sindical oficial. Però, per altra banda, es va donar un moviment de professors que tenia dues línies d'actuació: la de reivindicació de les condicions de treball i la de renovació pedagògica. La primera, en la mesura que els sindicats van començar a agafar el seu paper, va anar desapareixent del moviment de mestres, i la segona es va potenciar cada vegada més.

Aquest moviment es va ubicar a l'edifici de la Cooperativa Sabadellenca. En aquesta seu es va crear una associació per donar cobertura a les reunions "subversives" per organitzar activitats i treballs. Es va denominar Secció Cultural Pedagògica de la Cooperativa Sabadellenca (SCPCS a partir d'ara). En aquesta entitat s'agrupava un nucli de mestres que intervenien en les accions de protesta i als qui preocupava la renovació pedagògica. Hi havia professorat

de centres públics i privats. Una de les experiències pedagògiques que van treballar va ser la italiana impulsada per l'Ajuntament de Torí, de les més interessants en aquells moments, i per conèixer-la millor, van fer un viatge a aquesta ciutat per visitar centres i intercanviar experiències. També van ser els que van organitzar la primera Escola d'Estiu de Sabadell.

L'edifici de la Cooperativa també era el lloc de reunió de la Delegació a Sabadell del Col·legi de Doctors i Llicenciats, més centrada en l'àmbit de l'ensenyament secundari, que col·laborà en l'organització de la segona Escola d'Estiu en els anys següents.

Posteriorment, a Terrassa, va sorgir un moviment de renovació pedagògica que conjuntament amb les entitats de Sabadell va donar lloc a l'Escola d'Estiu del Vallès Occidental; així es passava de l'àmbit local al comarcal.

Les dues entitats sabadellenques esmentades van tenir diferents etapes i l'empenta inicial de la SCPCS va ser agafada anys després pel Col·legi de Llicenciats.

Des d'aquest darrer es van organitzar activitats per a professors i també es llençà una col·lecció de llibres, *Materials pedagògics per a la recerca*, que permetessin als professors treballar l'entorn, dins d'una concepció pedagògica de recerca per part de l'alumne (línia aprofundida pels moviments de renovació italians i que ja havia treballat la SCPCS) amb volums dedicats a Sabadell, la seva història amb temes com el funcionament de la ciutat, plantejament de qüestions matemàtiques a partir de l'entorn urbà i d'altres.

També es va plantejar la possibilitat que la seu de l'entitat esdevingués un centre de recursos pedagògics que poguessin utilitzar tots els centres docents. En aquells moments els materials i els aparells audiovisuals eren una relativa novetat i molts centres en podrien gaudir, si es disposava d'una mediateca a la ciutat. Aquest projecte es veié ràpidament inabastable si ho havia de portar a terme l'entitat sola. Es veia molt interessant que fos assumit per l'administració local. I així va ser, ja que el Partit Socialista Unificat de Catalunya ho va incloure en el seu programa i va ser qui va guanyar les primeres eleccions dels ajuntaments democràtics.

El Col·legi continuà posteriorment les seves activitats fent treballs de recerca sobre l'educació secundària i creant una segona col·lecció de llibres.

³ Antonio MENDUIÑA, *Cómo paga España a sus maestros*, Barcelona: Avance, 1976.

L'Ajuntament democràtic

L'administració local no estava plantejada, durant els anys del franquisme, perquè prestés serveis al ciutadà, com ho entenem ara. Podríem dir que eren organitzacions burocràtiques per al control i la tramitació administrativa.

Això es reflectia, per exemple, en l'estructura de funcionaris que hi havia en la secció que es cuidava de la part d'educació: advocats, administratius, auxiliars... No va ser fins al període democràtic que es van crear places de pedagog i tècnics d'educació.

Voldria que quedés clar que cal valorar-ho com una estructura de personal conseqüència d'una política determinada i d'una concepció del que havia de ser una administració local. Però no s'ha d'interpretar com un menysteniment ni un menyspreu cap a les persones que hi havia en aquell període. Ben al contrari. Si algun dia s'analitzés la feina que van fer moltes d'elles aleshores, i també en la democràcia, veuríem que cal valorar-les molt positivament.

La regidoria d'Educació, a partir del 1979, va haver de fer una tasca de cercar espais per a nous centres en llocs d'habitatges on no s'havia previst una reserva de sòl per a equipament escolar. Trobar els espais adients, cedir-los i aconseguir que els construïssin era una tasca certament difícil.

També es col·laborarà amb la matriculació en els centres públics, plantejant criteris que racionalitzessin la situació i fessin possible que els alumnes poguessin anar, prioritàriament, als centres de la seva zona. Es volia evitar un pelegrinatge dels pares anant centre per centre fins aconseguir-ne un on hi hagués una plaça per al seu fill o la seva filla. Per això es planteja una matriculació global i única per a tots els centres de la ciutat.

Una altra tasca que es feia era la del concurs per adjudicar els llocs de treball als centres on podien anar els mestres. Aquells que volien venir a treballar a la ciutat feien una sol·licitud i entraven en aquest procés.

També es cuidaven de fer el manteniment dels centres, que va anar evolucionant al llarg del temps, des de realitzar una gran part de les tasques amb els conserges i personal del propi Ajuntament, fins a anar-ho contractant, cada vegada més, a diferents empreses externes.

Aquest procés d'externalització es va produir progressivament (no en els primers anys) en el servei de neteja dels centres. Primer es va fer creant places de funcionariat per al personal que feia aquesta tasca i, després, es va anar contractant empreses i reduint la plantilla progressivament.

Els conserges de les escoles també eren, com ara, personal de l'Ajuntament. Tant el personal de neteja com els conserges, orgànicament, no depenien de la regidoria d'Educació, sinó d'un altre servei que aplegava també els conserges i les operàries de neteja del conjunt d'edificis municipals.

Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica

Les funcions descrites fins ara estaven en la línia del que podríem anomenar les competències obligatòries dels ajuntaments, si bé s'anava més enllà en d'altres. Aquesta línia d'actuacions entroncava amb la que ja feia l'Ajuntament, però amb un canvi notable en el període democràtic.

Les noves tasques de caràcter més pedagògic són les que es faran des del Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica. Serà l'encarregat de portar a terme el projecte que hem comentat que s'havia assumit en el programa del Partit Socialista Unificat de Catalunya, quan va guanyar les eleccions, i on el plantejament embrionari s'havia fet anteriorment al Col·legi de Llicenciats.

Aquest Servei, una unitat ubicada dins del departament d'Educació, "va ser creat l'any 1979, però en aquell moment els dèficits educatius de la ciutat eren considerables i l'escolarització molt deficient, raó per la qual la Conselleria d'Educació va haver de donar prioritat a la resolució d'aquestes qüestions... No és fins al febrer de 1982 que es potencia el Servei i se'l dota d'una mínima infraestructura".⁴ Representarà una línia diferent i nova que, anys després, s'aplegarà en l'Institut Municipal d'Educació.

Podríem dir que la missió del SMRRP era potenciar la qualitat de l'educació, ajudant a dinamitzar els agents educatius, professors, pares i alumnes, en la

⁴ *Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica*, Sabadell: Ajuntament de Sabadell, 1982.

línia de coneixement de la realitat de l'entorn i la recuperació de coneixements que durant anys no havia estat possible ensenyar.

El marc ideològic era el dels moviments de renovació pedagògica sorgits ja dins de l'etapa franquista. A diferents indrets de Catalunya, persones que havien estat en la lluita antifranquista en l'àmbit educatiu van ser regidors, directius o tècnics a diverses administracions locals. Aquest fet és un element decisiu que marcarà la línia seguida per molts ajuntaments.

Sabadell va ser un dels ajuntaments capdavanters amb el SMRRP i després amb l'IME, junt amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, el Departament de Dinàmica Educativa de l'Hospitalet i, posteriorment, l'Institut Municipal d'Educació de Badalona, en aquesta nova línia de treball.⁵

Els objectius del SMRRP els trobem descrits a la memòria d'activitats del curs 1982-83:⁶

“La tasca del Servei pretén aconseguir la transformació qualitativa de l'ensenyament i l'educació. Per portar a terme aquest treball ens proposem uns objectius concrets:

- Actuar com a organisme intermedi que apropi les diverses institucions (Generalitat, ICE) a les escoles i en coordini les actuacions
- Oferir un lloc per al treball i la investigació
- Col·laborar en l'intercanvi d'experiències educatives
- Posar a disposició dels qui treballen en l'ensenyament un centre en el qual puguin disposar de recursos pedagògics (material didàctic, audiovisual, llibres, revistes)
- Elaborar recursos didàctics
- Publicar els treballs realitzats
- Realitzar una tasca d'informació i assessorament
- Afavorir la connexió escola-medi
- Organitzar cursos de formació i perfeccionament
- Potenciar els seminaris
- Organitzar actes per a la comunitat educativa”

Quan la Generalitat va crear els Centres de Recursos Pedagògics per a tot Catalunya, el plantejament va ser molt similar al del SMRRP. Sembla que qui va elaborar la proposta d'aquells centres, abans l'havia analitzat detingudament. A Sabadell, estaven en el mateix espai físic i es treballava conjuntament.



Figura 3. Programa d'inauguració de l'escola Font Rosella, 1982. (AHS).

Una altra entitat que col·laborava estretament era l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, especialment en les activitats de formació: cursos, seminaris i grups de treball.

Es participava en l'organització de l'Escola d'Estiu del Vallès Occidental. Es feien activitats dirigides als alumnes dels centres docents: cinema, visites escolars, s'elaboraven materials didàctics. També es van organitzar xerrades per a pares.

5 Albert MARLET, "Els ajuntaments i la Renovació Pedagògica", *Guix*, núm. 57-58 (juliol-agost 1982).

6 *Servei Municipal de Recursos per a la Renovació Pedagògica*, Sabadell: Ajuntament de Sabadell, 1983.

En aquest primer mandat de l'Ajuntament democràtic, i com a primera experiència pilot a Catalunya, es va portar a terme a Sabadell l'anomenada "Experiència Font Rosella", una experiència pionera d'immersió en català per a mestres castellanoparlants, que eren substituïts en els seus centres i es podien concentrar en aquesta immersió en la llengua i la cultura catalana. Aquesta experiència que s'aconseguí portar a terme va ser des del Servei de Normalització Lingüística de la Generalitat.

Aquests objectius i activitats van tenir continuïtat en l'Institut Municipal d'Educació de Sabadell, que va potenciar aquesta línia de treball i anà creixent, fins abraçar el conjunt d'accions educatives de la regidoria d'Educació.

Institut Municipal d'Educació (IME)

L'Institut Municipal d'Educació va ser l'òrgan de gestió de l'Ajuntament encarregat de realitzar totes les accions que anaven dirigides a l'ensenyament reglat: centres docents, professorat i pares i mares dels alumnes. Permetia una autonomia de gestió respecte a l'Ajuntament, tot i que volgudament limitada, i més agilitat administrativa, en aquells moments.

L'estructura era la d'un patronat. Hi havia un nucli reduït que aprovava la gestió. Estava format pel regidor d'Educació, el director de l'IME, un representant dels professors de la ciutat i un representant de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Pel que fa a l'organigrama, si bé va evolucionar d'acord amb l'ampliació del seu camp de competències, podríem agafar, a tall d'exemple, el de l'any 1992. Hi havia la direcció i, a sota, quatre unitats: Planificació i infraestructures, Formació i promoció, Centres municipals (Conservatori i Escola de Música i Escola d'Art Illa) i Administració. Aquesta darrera gestionava els aspectes jurídics, administratius i econòmics (comptabilitat, elaboració i seguiment del pressupost).

Com ja ho havia estat anteriorment, una de les línies prioritàries de l'Institut va ser aconseguir col·laboracions que sumessin recursos i valor a l'educació de la ciutat. En aquest sentit es col·laborà amb l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona per a la formació del

professorat, grups de treball, cursos, seminaris i elaboració de materials didàctics; la Diputació, més genèricament; el Servei d'Ensenyament del Català, per a activitats dirigides als alumnes dels centres i als professors de català; el Servei de Normalització Lingüística; el Departament d'Ensenyament pel que fa al Centre de Recursos Pedagògics, que continuava treballant conjuntament amb l'IME.

Un dels avantatges d'aquestes col·laboracions, a més de la valuosa aportació que feien, era situar en un sol lloc diferents serveis dirigits als centres i això facilitava que els professors no anessin a diferents llocs quan els calia utilitzar serveis i recursos.

Els camps de gestió van ser molts i a continuació anirem esmentant-ne alguns dels més significatius.

Planificació educativa

Es va elaborar el mapa escolar de Sabadell, a partir d'un estudi demogràfic, per preveure les necessitats escolars futures de la ciutat. També una anàlisi de la temporalització d'aplicació de la Reforma educativa.

L'estudi i el coneixement de la realitat educativa del municipi implica també tenir un observatori de dades de cada moment, de cada curs. Per això es realitzaven reculls estadístics referits a centres, alumnes i professorat, etc. S'analitzava la realitat educativa tenint en compte els nivells educatius i les diferents zones territorials.

Es van fer estudis de temes dels quals es volia tenir un major coneixement per a la gestió i previsió de futur, com van ser els referits a la formació professional i mercat de treball o l'educació especial.

Es continuava fent la matriculació centralitzada, que permetia als pares fer la sol·licitud en un sol lloc per a tots els centres de la ciutat i que, aplicant criteris objectius per a tothom (que el centre sigui proper...), es pogués aconseguir un lloc escolar.

Equipaments educatius

Estructurat com un agent intermediari entre els centres i els departaments d'obres i manteniments, el paper que es feia era el d'actuar com a "clients" dels departaments esmentats, fent i definint les demandes dels centres, prioritzant-les, fent d'enllaç i traducció

de les cultures, tan distants, dels centres educatius respecte al món de la construcció i l'administració. Era una "finestreta única" que feia possible que les escoles no anessin a diferents departaments per tramitar qüestions habituals, només calia anar a l'IME.

Es van analitzar els dèficits infraestructurals de tots els centres. Es feia el manteniment dels edificis que actualment denominem de primària i els d'adults. Però també s'intervenien en obres de reforma i millora anant més enllà de les competències que li eren obligades.

Un altre dels temes que es van treballar va ser el dels habitatges de mestres. En períodes anteriors, com que no sempre era fàcil aconseguir que els mestres d'arreu de l'Estat vinguessin a cobrir els llocs vacants de les escoles de les diferents poblacions, se'ls oferia un habitatge durant el període en què estaven en aquella ciutat o poble. Aquests habitatges eren construïts per l'Estat o pels ajuntaments. A Sabadell hi havia una situació semblant, era una població gran, amb molts habitatges. El lloc on eren construïts era molt divers: alguns formant part de l'edifici de l'escola o adossats a aquest, altres de separats, però en sòl de domini públic, alguns en blocs de pisos normals. Quan es va veure la necessitat de canviar aquesta política, perquè era molt clarament obsoleta, es va haver de realitzar una complicada tasca d'estudi i gestió per donar-hi sortida. Això es va fer en col·laboració amb VIMUSA, que gestionava l'àmbit dels habitatges municipals i que més tard va assumir tota la qüestió.

En relació amb els edificis, se cedien determinats espais dels centres perquè fossin utilitzats fora de l'horari escolar per fer-hi activitats culturals, educatives, esportives i d'altres, en benefici de la comunitat. Això permetia optimitzar uns equipaments amb gran capacitat, més enllà de l'ús principal. En aquesta línia, ja s'havia vist l'oportunitat d'invertir conjuntament l'Ajuntament i la Generalitat en equipaments esportius que poguessin ser rendibilitzats tant pels centres com per altres ciutadans, en benefici de tots.

Menjadors escolars

Les escoles que atenien famílies amb un cert poder adquisitiu tenien demanda suficient per poder muntar un servei de menjador i fer possible una millor con-

ciliació entre la vida laboral i familiar. Escoles situades en zones on la població no tenia aquest poder adquisitiu suficient i que eren centres més petits, no podien oferir aquest servei per manca de rendibilitat. A més, en alguns casos la seva existència hauria estat doblement beneficiosa per garantir una nutrició suficient i correcta a alguns alumnes. Per aquests motius, es va estudiar com resoldre aquests problemes i estendre el servei de menjador al màxim de centres. Es va organitzar una oferta centralitzada en què totes les escoles que volien hi podien entrar. Hi havia la participació dels centres i els pares en l'estructura de seguiment de la gestió. L'adjudicació d'aquest servei es feia des de l'Ajuntament. Així la mida global era suficient perquè fos mínimament rendible perquè a alguna empresa li interessés fer-ho. Per altra part, l'Ajuntament hi aportava diners i aquí s'hi afegien els d'aquells alumnes que obtenien una beca per ser de famílies amb pocs recursos econòmics.

Plans d'evacuació

Des de l'IME es va treballar amb els centres per fer plans d'evacuació per a cada un d'ells i també simulacres d'emergències que permetien valorar els punts dèbils i plantejar solucions. Aquest procés, també capdavanter, anys després, i d'acord amb la normativa del moment, fou assumit per la Generalitat.

Ciutat educadora

Aquesta línia de treball proposava una oferta dirigida als alumnes dels centres docents. Era la continuació de la ja comentada en el SMRRP, potenciada progressivament amb activitats que anaven des de l'organització d'una mostra de teatre anual, en la qual participaven molts centres, fins a activitats per conèixer l'entorn, la ciutat, el seu funcionament, aspectes culturals... Junt amb les activitats també es van elaborar materials didàctics adients.

La concepció de la ciutat com a educadora ja venia de les experiències italianes comentades a l'inici de l'article (viatge a Torí fet per membres de la Secció Cultural Pedagògica) i que posteriorment es va plasmar en una xarxa internacional de ciutats. El Primer Congrés Internacional de Ciutats Educadores



Fotografia 1. Presentació de l'"experiència Font Rosella". D'esquerra a dreta: Aina Moll (directora general de Política Lingüística), Jordi Pujol (president de la Generalitat), Antoni Farrés (alcalde de Sabadell) i Pere Fortuny (regidor d'Ensenyament), 18 de febrer de 1984. Autor: Pere Farran. (AHS).

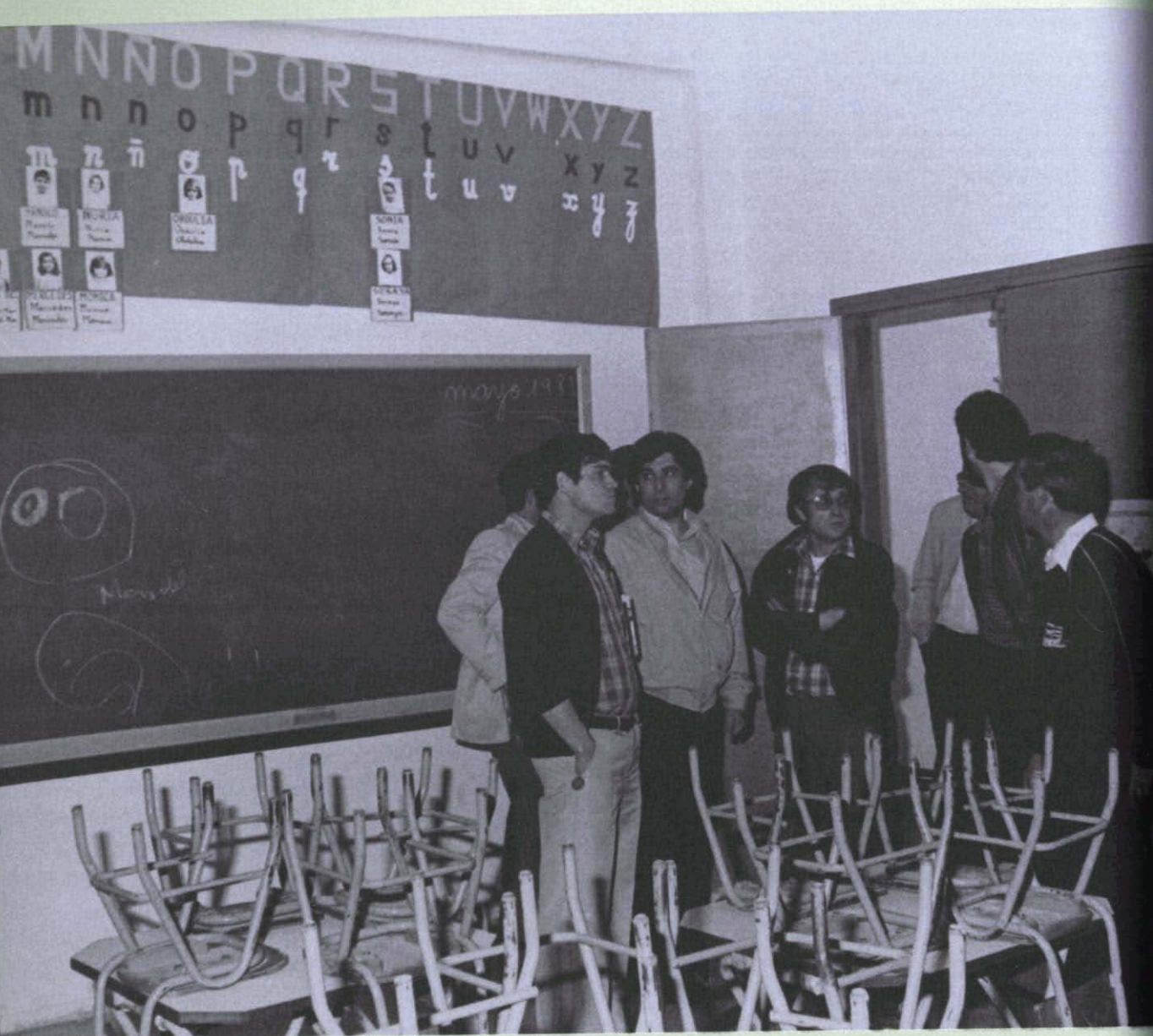
el va organitzar l'Ajuntament de Barcelona, del 26 al 30 de novembre de 1990, al qual va assistir com a membre la ciutat de Sabadell.

Formació del professorat

La formació del professorat es va considerar un tema clau per a la qualitat de l'ensenyament, no només per l'aportació de nous coneixements o l'actualització

dels que ja tenien els professors, sinó també per la motivació i la possibilitat d'establir relacions i xarxes. Es van organitzar cursos, seminaris, grups de treball i assessoraments, entre d'altres. També es continuava col·laborant amb l'Escola d'Estiu del Vallès Occidental.

Es disposava d'una mediateca, un espai on es podien trobar llibres, revistes, materials didàctics i materials audiovisuals, que es podien deixar en prés-



Fotografia 2. Visita del Consell Municipal d'Educació al Col·legi Públic Ribot i Serra, 16 de maig de 1981. Autor: Pere Farran. (AHS).

tec. També es podien deixar aparells audiovisuals com un retroprojector o una càmera de vídeo. En aquesta tasca va tenir un paper important l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, des del moment de la creació de l'IME. També va ser fonamental el Centre de Recursos Pedagògics de la Generalitat de Catalunya, que va anar creixent en recursos i personal, fet que li va per-

metre assumir de manera potent aquest camp i amb un plantejament que anava més enllà de la ciutat. Anualment es va establir el Pla unitari de formació del professorat amb una participació molt notable.

Es va signar un conveni amb el Servei d'Ensenyament del Català de la Generalitat per treballar la llengua amb monitors, activitats als centres i també la formació del professorat.

Formació de pares

La formació de pares també va ser un dels elements que sempre es van tenir en compte per millorar el coneixement dels fills i també per ajudar les associacions de pares i mares, amb sessions on es donaven elements per millorar la gestió de les associacions.

Altres activitats

Durant bastants anys també s'organitzaven a l'IME els cursos de català per a adults, col·laboració que es feia amb el Servei de Normalització Lingüística de la Generalitat.

La col·laboració, com una de les línies més fonamentals, no només era referida a sumar recursos d'altres entitats i administracions, sinó també en relació amb altres departaments de l'Ajuntament com, per exemple, la Policia Municipal, els departaments de Serveis Socials, Sanitat, Cultura o Esports, Obres, Manteniments, Consergeria i Neteja i d'altres.

Els consells escolars

L'estructuració de consells és també un fet remarcable que permetrà una millor gestió del sistema educatiu.

L'Ajuntament, a més de l'IME, que era una organització per a la gestió d'activitats, es va dotar d'un òrgan de participació, consulta i assessorament social, el Consell Escolar Municipal, primer creat com un consell amb una iniciativa avançada de l'Ajuntament i, posteriorment, adaptat a l'estructura marcada per la normativa legal d'òrgans de participació a diferents nivells: consells escolars de centre, consells escolars municipals, Consell Escolar del Vallès Occidental i Consell Escolar de Catalunya.

La normativa plantejava la participació dels ajuntaments en els consells escolars de centre amb un representant municipal. Aquesta funció l'assumirà el personal de l'IME. Se'n feia la coordinació i es proporcionava la informació i la formació necessàries.

El canvi iniciat amb els nous ajuntaments democràtics el 1979 va generar que els ajuntaments donessin un impuls molt important al sistema educatiu que va anar evolucionant en els anys següents fins als noranta. En aquest període la Generalitat va anar

assumint, amb uns anys de retard respecte a les ciutats més avançades, serveis i funcions que, de manera capdavantera, havien assumit alguns ajuntaments com els centres de recursos, la formació del professorat i d'altres. Com a recull de les activitats i els serveis dels municipis de la província de Barcelona és interessant consultar l'estudi fet per la Diputació de Barcelona, editat l'any 1990.⁷

Amb el canvi de línia política del govern de la Generalitat amb el Partit Socialista de Catalunya, Esquerra Republicana i Iniciativa per Catalunya, comença una nova etapa en què l'administració competent en matèria educativa planteja una coresponsabilització de les administracions locals que comporta un paper important dels ajuntaments pel que fa a l'educació de la ciutat com, per exemple, planificant, construint i gestionant les noves escoles bressol, la creació de les oficines municipals d'escolarització o elements com les taules de planificació. Aquesta és una etapa que tot just ha iniciat la seva evolució. ●

⁷ *Estudi dels Serveis municipals d'Educació a la província de Barcelona*, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1990.